

M08: Maatregelenonderzoek schietgeluid

Inleiding

Deze bijlage bevat de onderbouwing voor het verzoek om hogere waarden voor het schietgeluidbelasting te vergunnen.

Conform de bestuurlijke afspraak tussen de ILenT en Defensie ¹ is naar aanleiding van de berekende geluidwaarden onderzoek gedaan naar maatregelen die het schietgeluid kunnen reduceren. Hieronder is opgesomd welke maatregelen al getroffen worden en waarom de geluidsbelasting naar de omgeving niet verder verminderd kan worden, en welke keuzes gemaakt zijn om de geluidsbelasting naar de omgeving zo laag mogelijk te houden. Ook wordt er in gegaan op de 'best beschikbare technieken' (BBT).²

Onderbouwing van de aangevraagde activiteiten

- De schietactiviteiten op het ASK zijn noodzakelijk om de trainingsprogramma's voor militairen en speciale opleidingen op het gebied van artillerie doorgang te kunnen laten vinden. Deze noodzaak is verbonden aan de directe inzetgereedheid van Defensie.
- De schoten- en explosieaantallen die aangevraagd worden zijn de minimale aantallen die nodig zijn om de huidige oefening en gereedstelling van de artillerieopleiding van Defensie te garanderen. De schoten- en explosieaantallen gaan uit van een volledige invulling van de openstaande functies bij Defensie. De aangevraagde aantallen zijn de hoeveelheden om middels de oefening en training van eenheden de inzetgereedheid van Defensie te garanderen. Een vermindering van schoten zou er voor zorgen dat eenheden mogelijk niet volledig getraind op missie uitgezonden moeten worden.
- De laatste jaren is een verschuiving opgetreden in de periode waarin geoefend moet worden, omdat in de praktijk meer gevochten wordt in de avond- en nachtperiode. Voor de opleiding van militairen zijn schoten in de avondperiode noodzakelijk geworden om zo te kunnen oefenen bij verminderd zicht en duisternis. De weergave hiervan in het schietgeluidrapport, zorgt voor een toename van de berekende geluidbelasting omdat deze schoten zwaarder meetellen in de berekeningsmethodiek.

¹ Brief d.d. 9 oktober 2017 met kenmerk ILT-2017/80627 van de ILenT gericht aan het Ministerie van Defensie, dhr. [REDACTED]

² Voor geluid afkomstig van buitenschietbanen zijn geen best beschikbare technieken vastgesteld. In deze notitie worden de volgende maatregelen als BBT beschouwd: de mogelijkheid tot het plaatsen van afschermingen; gebruik van dempers; alternatieve trainingsmethoden zoals simulatieapparatuur; en het gebruik van oefenmunitie welke niet detoneert.

- Uitgangspunt van het akoestisch onderzoek is het maximale gebruik van het terrein. De afgelopen 30 jaar zijn de schoten met grote kalibers (155 mm en groter) flink verminderd, omdat afdelingen artillerie zijn opgeheven. Om deze capaciteitsvermindering op te vangen, zijn er in de jaren daarna meer eenheden bijgekomen die gebruik maken van mortieren. Het akoestisch onderzoek gaat uit van een volledige bezetting van Defensie en gebruik van alle wapen- en munitietypes die in de praktijk gebruikt kunnen worden.

Het ASK is uniek

Het ASK is sinds 1877 van grote betekenis voor een goed functionerende krijgsmacht. Alle krijgsmachtonderdelen, evenals de Nationale Politie, maken gebruik van het terrein. Het ASK is ook het enige terrein waar geoefend kan worden met artillerie. Het is dus niet mogelijk om (een deel van) de oefeningen te herverdelen naar andere terreinen in Nederland.

Gebruik van oefenmunitie (sim munitie)

Waar mogelijk wordt oefenmunitie toegepast. Hierbij wordt voor de pantserhouwitzer met de oefenspringbrisantgranaat (OSBG) geschoten. Dit is een granaat waar een deel van de springstof uit verwijderd is waardoor de knal minder luid is dan een high explosive (HE) granaat. Voor opleidings- en trainingsdoeleinden voor waarnemers en de veiligheid moet echter wel altijd springstof aanwezig zijn in de granaat. Waarnemers kunnen hiermee getraind worden om de inslag te bepalen, en vanuit veiligheidsoverwegingen kan worden gecontroleerd of een explosie plaats heeft gevonden. Zonder springstof kunnen zij dit namelijk niet bepalen en controleren.

Gebruik van simulatoren

Voor een deel van de artillerieopleiding wordt al zo veel als mogelijk gebruik gemaakt van simulatoren. Met de simulatoren kunnen o.a. richtoefeningen uitgevoerd worden zonder dat hier schoten voor noodzakelijk zijn. Het is echter altijd nodig om in de praktijk te oefenen met live schoten. Simulatie biedt namelijk geen volledig alternatief voor het omgaan met weersomstandigheden en het ervaren van het live schieten van artillerie. Dit is een essentieel onderdeel van de opleiding van Defensie-eenheden.

Trainingsmogelijkheden in het buitenland

Tijdens de Covid-pandemie zijn de mogelijkheden om in het buitenland te oefenen drastisch afgenomen en het is zeer waarschijnlijk dat deze oefenmogelijkheden in het buitenland niet meer op hetzelfde niveau komen als voor de pandemie. Ook wordt de beschikbaarheid van internationale schiet- en oefenterreinen kleiner, doordat zowel Europese als Amerikaanse defensieorganisaties hun oefen- en trainingsprogramma's op Europees grondgebied opschroeven door de toegenomen dreiging vanuit Rusland en intensiveringsbeloftes aan de NAVO. De gevraagde schietactiviteiten op het ASK moeten het mogelijk maken kwalitatief goede opleiding en trainingen te blijven verzorgen bij een schaalvergroting van Defensie, het inzetgereed maken en houden van troepen, of het niet kunnen terugvallen op buitenlandse schietfaciliteiten. Scenario's die allen reëel worden geacht.

Indeling van het terrein

Het terrein is ingedeeld om het schieten met artillerie mogelijk te maken en te zorgen dat onveilige gebieden die hierbij behoren niet buiten de inrichting komen. Schiet- en explosiepunten zijn hierdoor al zo veel als mogelijk centraal op het terrein geconcentreerd. De punten vanaf waar geschoten kan worden zijn zo gekozen dat de opleiding die benodigd is ook plaats kan vinden. Door op centrale

plekken te schieten, is de geluidbelasting buiten de inrichting lager (beide kanten op zo'n twee kilometer).

Mogelijke maatregelen ter beperking van de geluidbelasting

- Op het terrein vinden de grootste explosies (met de hoogste geluidsbelasting) plaats in het groot- en klein doelengebied met pantserhouwitzer en mortieren. Zie hiervoor ook figuur 6.3 in het schietgeluidonderzoek. Geluidsreducerende maatregelen moeten dus toegespitst zijn op het geluid van de Pantserhouwitzer en de mortieren. Geluidsreducerende maatregelen op andere activiteiten dragen nauwelijks bij aan een reductie van de te ervaren geluidsbelasting.
- Het is niet mogelijk het doelengebied af te schermen met geluidswallen of -schermen. Het doelengebied moet te allen tijden waarneembaar zijn vanaf alle kanten om inslagen te bepalen en waarnemers te kunnen trainen. Een scherm of wal op korte afstand zou hier afbreuk aan doen.
- Een scherm of wal op een grotere afstand van de schietlocaties of het doelengebied reduceert het geluid niet. Het geluid gaat eroverheen. Een wal of scherm zou dan zo groot moeten zijn dat bijvoorbeeld het doelengebied niet waarneembaar is voor de schutter.
- Het is ook niet mogelijk om op plaatsen van de mondingsknal of inslagpunten van de pantserhouwitzer en mortieren een geluidswal of -scherm te plaatsen. Een wal of scherm op korte afstand van de inslagpunten zou door de grote kracht bij het neerkomen van (high explosive) munitie niet lang standhouden. Ook wordt de artillerie rond de palen dynamisch verschoten. Dit houdt in dat de wapens op continu andere plaatsen verschoten kunnen worden (vanaf verschillende palen), waardoor het niet mogelijk is om een bepaald gebied te omwallen.
- Het aanpassen van de wapens van artillerie is niet mogelijk omdat vanwege afspraken met de NAVO wapens niet gemodificeerd mogen worden. Het plaatsen van bijvoorbeeld geluidsdempers is op artilleriewapens ook niet mogelijk.

Figuur 6.1 van het schietgeluidonderzoek vergelijkt de geluidsbelasting van de oude en nieuwe situatie door middel van de 50 Bs(dan) contour. Deze vergelijking laat zien dat de geluidsbelasting naar de omgeving nagenoeg gelijk blijft. Belangrijkste verandering is een kleine toename aan de zuidkant (over OT de Woldberg) en een afname aan de west- en noordkant van het terrein.

Hieronder volgt een korte opsomming van zaken die wel gedaan zijn om geluidsbelasting te verminderen:

- Waar mogelijk wordt oefenmunitie gebruikt. Hierbij kan worden gedacht aan de eerder genoemde OSBG granaten, simulatiemunitie en blanks bij hand- en vuistvuurwapens.
- Waar mogelijk wordt bij hand- en vuistvuurwapens gebruik gemaakt van geluidsdempers.
- Waar mogelijk zijn in het verleden geluidgevoelige bestemmingen opgekocht of herbestemd.
- Er wordt gebruik gemaakt van simulatoren om o.a. richtoefeningen met en bediening van artilleriegeschut en mortieren plaats te laten vinden. Daarnaast worden er simulatoren gebruikt om voorwaartse waarnemers en artillerie eenheden te kunnen trainen. Dit gebeurt in simulatoren op beide kazernecomplexen bij het ASK. Aangezien gebruik gemaakt wordt van een simulator zijn hiervoor geen live schoten met artillerie en mortieren. Een gedeelte kan dus met simulatie, maar niet alles.
- Waar mogelijk wordt bij het inplannen van schietoefeningen rekening gehouden met schoolvakanties. Tijdens schoolvakanties zijn omwonenden vaker thuis en zijn de vakantieparken in de omgeving drukker bezet.

Schietoefeningen worden in deze periodes, indien mogelijk, minder ingepland.

- In het akoestisch onderzoek is een worst-case benadering gedaan. Dit om ervoor te zorgen dat zelfs in de zwaarste bezetting aan de geluidseisen voldaan kan worden. Dit is o.a. het geval bij het uitgangspunt dat altijd met maximale ladingen gerekend is. Het is namelijk van tevoren niet mogelijk om te bepalen hoeveel ladingen gebruikt moeten worden bij de schietoefeningen. Dit is afhankelijk van waar naartoe geschoten moet worden (groot- of klein doelengebied), afhankelijk van de oefendoelstellingen en is van tevoren niet vast te leggen.